

REKENHOF

Raamcontracten

*Doelmatigheid en rechtmatigheid van
de werking van de dienst FOD-overschrijdende
raamcontracten*

*Verslag van het Rekenhof aan de Kamer
van Volksvertegenwoordigers*

---

*Verslag goedgekeurd in de algemene vergadering
van het Rekenhof van 13 april 2005*

Samenvatting

De overheid kan belangrijke besparingen realiseren door aankopen gegroepeerd, via raamcontracten, te doen. Door de grote volumes kunnen lagere prijzen worden bedongen en de kosten van het aankoopproces zijn kleiner omdat slechts éénmaal een aankoopprocedure moet worden toegepast.

Medio 2002 werd het Federaal Aankoopbureau (FAB), met ongeveer honderd personeelsleden, dat verantwoordelijk was voor het sluiten van raamcontracten, afgeschaft en vervangen door de dienst 'FOD-overschrijdende Raamcontracten' (FOR), met een tiental personeelsleden. Daarnaast werd een overlegorgaan gecreëerd bestaande uit de FOD's, POD's en de Federale Politie: het Netwerkoverleg.

Deze reorganisatie was voor het Rekenhof aanleiding om een audit uit te voeren naar het rechtmatig en doelmatig functioneren van FOR, en het kader waarbinnen deze dienst functioneert.

Uit de audit komt een positief beeld naar voren. FOR werkt op een professionele en wettelijk correcte wijze en leeft de regelgeving overheidsopdrachten correct na. FOR beschikt over een goed uitgewerkt businessplan, dat een centrale rol speelt bij de aansturing van de dienst. De dienst streeft naar een klantgerichte manier van werken en gebruikt een waaier aan instrumenten om met zijn klanten te communiceren. Er zijn weinig geschillen met leveranciers. Het intranet is een belangrijk instrument in het informatiebeheer binnen de dienst. FOR werkt voor verschillende projecten samen met de dienst Aankoopbeleid- en Advies (ABA). Beide diensten nemen ook afwisselend het voorzitterschap van het Netwerkoverleg waar. Het Netwerkoverleg biedt mogelijkheden om gemeenschappelijke problemen aan te pakken, goede praktijken uit te wisselen, meer systematisch mogelijkheden te identificeren om raamcontracten af te sluiten. Er was een probleem met de continuïteit van een aantal raamcontracten, maar er wordt gewerkt aan een oplossing.

Op volgende punten is verbetering nodig:

- Er is een tekort aan producttechnische kennis, de aanwerving van een ingenieur is zeer wenselijk.
- Op vlak van kennisbeheer is het wenselijk de richtlijnen, methodieken enz. voor de belangrijkste processen vast te leggen in een handleiding, in het bijzonder omdat FOR over weinig medewerkers beschikt en zeer kwetsbaar is bij personeelsverloop.
- Wat marketingbeleid betreft is het belangrijk dat FOR tracht meer systematisch inzicht te verwerven in de omzetcijfers per klant – de dienst is hiervoor afhankelijk van zijn klanten en leveranciers – om meer gerichte marketingacties mogelijk te maken.
- Het Netwerkoverleg dient beslissingen over het al of niet sluiten van raamcontracten op een transparante manier te nemen en dient de openbare instellingen meer in dit overleg te betrekken. Het Ministerie van Landsverdediging, dat momenteel niet deelneemt aan dit overleg, dient ook te participeren. Verder moet er duidelijkheid komen over de bevoegdheden van het Netwerkoverleg (beslissingsorgaan dan wel adviesorgaan).

De belangrijkste conclusie uit deze audit is echter dat zich op strategisch niveau een keuze opdringt. Het productengamma van FOR bestaat tot nog toe uitsluitend

uit producten die ook al door het vroegere FAB werden aangeboden. Nieuwe interessante markten werden nog niet aangeboord. Ofwel kan men ervoor kiezen om te blijven bij dit basispakket, maar hierdoor worden kansen om kosten te besparen gemist, ofwel kiest men voor een strategie van innovatie waarbij FOR, ermee rekening houdend dat de aankoopfunctie gedecentraliseerd is en dat de uiteindelijke verantwoordelijkheid bij de FOD's en de openbare instellingen ligt, een meer proactieve rol speelt bij de totstandkoming van nieuwe raamcontracten en bij het promoten van bestaande raamcontracten.

Dit gebrek aan innovatie wordt in de hand gewerkt door twee factoren:

- Elk rendabel raamcontract levert de staat veel meer op dan het kost, maar FOR heeft op dit moment geen indicatoren om deze opbrengst voldoende zichtbaar te maken. Met andere woorden: de kostprijs van FOR is bekend maar de economische voordelen die hij realiseert en *kan* realiseren zijn niet zichtbaar. Door deze blinde vlek in de informatie bestaat het risico dat bij strategische beslissingen te weinig rekening wordt gehouden met de terugverdieneffecten die deze dienst realiseert. Om een innovatie te ondersteunen is informatie over de economische meerwaarde van FOR van strategisch belang.
- Bij de verdeling van budgettaire middelen staat de voorzitter van de FOD Personeel en Organisatie, waartoe FOR behoort, voor een dilemma: extra middelen voor FOR betekent onvermijdelijk minder middelen voor de andere diensten binnen zijn FOD. De kosten van de activiteiten die FOR uitvoert vallen immers uitsluitend ten laste van de FOD P & O, terwijl de opbrengsten (kostenbesparingen bij aankopen) ten gunste komen van de gehele federale overheid.

Het gevolg van beide mechanismen is dat er onvoldoende stimulans is om te investeren in verdere groei van FOR terwijl dit terugverdieneffecten zou creëren en voordelig zou zijn voor de gehele federale overheid. Het gaat om een systemische disfunctie die op een hoger niveau dient te worden opgelost.

In zijn antwoord gaat de Minister van Ambtenarenzaken, Maatschappelijke Integratie, Grootstedenbeleid en Gelijke Kansen niet in op deze fundamentele conclusie.